

“ಮನೋನಿಯಾಮಕ ರುದ್ರದೇವರು”

ವಾದಿರಾಜರು ರಚಿಸಿರುವ ಶಿವಸ್ತುತಿ –

ಘನಿಗಣವರಭೂಷ: ಪಾರ್ವತೀಶ್ಲಾಘ್ಯ ವೇಷ:

ಖಿಲಜನ ಕೃತರೋಷ: ಖಂಡಿತಾತ್ಮೀಯ ದೋಷ: |

ಸದರುಣಗಿರಿವಾಸ: ಶಕ್ರಸೂರ್ಯಾದ್ಯಧೀಶ:

ಪರಿಹೃತ ಭವಪಾಶ: ಪಾತು ಮಾಂ ಪಾರ್ವತೀಶ : ||

ವಿಷಮಯವಾದ ಸರ್ಪವೂ ನಿನಗೆ ಭೂಷಣ, ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯರಿಂದ ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ ವೇಷ, ಖಿಲರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ನಿನಗೆ ರೋಷ ಉಕ್ಕುವುದು, ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ದೋಷ ದೂರವಾಗುವುದು. ನಿನ್ನ ವಾಸ ಅರುಣಗಿರಿಯಲ್ಲಿ. ನೀನು ಶಕ್ರ-ಸೂರ್ಯ (ಇಂದ್ರ-ಸೂರ್ಯ)ರಿಗೂ ಈಶನು. ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಗೆ ಪ್ರಾಣೇಶನಾದ ನೀನು ನನ್ನ ಮೋಹದ ಪಾಶವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸು.

ಧ್ಯಾನ ಶ್ಲೋಕ –

ಧ್ಯೇಯ: ಪಂಚಮುಖೋ ರುದ್ರ:

ಸ್ಪಟಿಕಾಮಲ ಕಾಂತಿಮಾನ್ |

ವಿದ್ಯುಚ್ಚಭ್ರಾಸಿತರಜ: ಶ್ಯಾಮಾನ್ಯಸ್ಯ ಮುಖಾನಿ ತು

ಜಟಾವಬದ್ಧೇಂದುಕಲ: ಪ್ರಿಯಾಯುಕ್ ನಾಗಭೂಷಣ: ||

ಪಂಚಮುಖನಾದ ರುದ್ರನು, ವಿದ್ಯುತ್ತಿನಂತೆ ಬಣ್ಣವು ಬಿಳಿ, ಕಪ್ಪು, ಕೆಂಪು, ನೀಲಿ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪಂಚಮುಖವುಳ್ಳವನು. ಸ್ಪಟಿಕದಂತೆ ಶುಭ್ರವಾದ ಮೈಬಣ್ಣವುಳ್ಳವನು, ಜಟೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನ ಕಲೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನು, ನಾಗಭೂಷಣನಾಗಿ, ಪ್ರಿಯಳಾದ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯೊಂದಿಗೆ ಇರುವ ರುದ್ರನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು.

“ಮನೋನಿಯಾಮಕ ರುದ್ರದೇವರು”

• ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಸನಕ ಸನಂದನಾದಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಅವರಿಂದ ಪ್ರಜಾ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದಾಗ, ಸನಕ ಸನಂದನಾದಿಗಳು ಪರಮಹಂಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರಿಂದ ಕೋಪಗೊಂಡ ಬ್ರಹ್ಮನ ಭ್ರೂಮದ್ಯದಿಂದ ಜನಿಸಿದವರೇ ರುದ್ರದೇವರು. ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ಜೋರಾಗಿ ಅತ್ತು “ರುದ್ರ” ಆದವನೇ ಶಿವ.

• **ರುದ್ರಸೃಷ್ಟಿ** - ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ರುದ್ರನಿಗೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದಾಗ ಭೂತ-ಪ್ರೇತ, ಪಿಶಾಚಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದವು.

• **ರುದ್ರದೇವರ ಹನ್ನೊಂದು ಹೆಸರುಗಳು** -

ರುದ್ರ,ಮನ್ಯು, ಮನು, ಮಹಾನಾಸ, ಶಿವ, ಋತಧ್ವಜ, ಉಗ್ರರೇತ, ಭವ, ಕಾಲ, ವಾಮದೇವ, ಧೃತವ್ರತ.

• “ವೃಷಧ್ವಜ”, “ಕೃತ್ತಿವಾಸ”, “ಶಂಭು”, “ಸದ್ಯೋಜಾತ”, “ಗಂಗಾಧರ”, “ಪಿನಾಕಿ”, “ವಿಷಕಂಠ”, “ಸಾರಂಗಪಾಣಿ”, “ತ್ರಿಶೂಲಪಾಣಿ”, “ಡಮರುಗಪಾಣಿ”, “ಚಂದ್ರಶೇಖರ”(ಸೋಮಶೇಖರ), “ಉಗ್ರ”, “ನಟರಾಜ”, “ಸದಾಶಿವ”, “ನಾಗಾಭರಣ”, “ಗಜಚರ್ಮಾಂಭರಧರ”, “ನಂದಿವಾಹನ”, “ಮುಕ್ಕಣ್ಣ”, “ಶಂಕರ”, “ಮಹೇಶ್ವರ”, “ಮೃತ್ಯುಂಜಯ”, “ನಾಗಭೂಷಣ”, “ಧೂರ್ಜಟಿ”, “ಕಾಮರಿ”, “ಉಗ್ರತಪಸ್”

• **ಶಿವನಿಗೆ ಲಿಂಗ ರೂಪ ಏಕೆ?** - ಒಮ್ಮೆ ಭೃಗುಋಷಿಗಳು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋತ್ತಮರು ಯಾರು? ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಬಂದಾಗ, ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಪಾರ್ವತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸರಸ-ಸಲ್ಲಾಪದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದನು. ಭೃಗುವಿನ ಆಗಮನವನ್ನು ಕಂಡರೂ ಕಾಣದಂತಿದ್ದ ಶಿವ-ಪಾರ್ವತಿಯರನ್ನು ಕಂಡು ಕೋಪಗೊಂಡು ಭೃಗು ಋಷಿಗಳು ಶಿವನಿಗೆ ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತರು “ಸ್ತ್ರೀಲೋಲನಾದ ನಿನಗೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ಅವಯವಗಳು ಹೋಗಿ ಲಿಂಗರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪೂಜೆ ಸಾಗಲಿ” ಎಂದು. ಹೀಗೆ ಶಿವನ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಪೂಜೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಯಿತು.

“ಮನೋನಿಯಾಮಕ ರುದ್ರದೇವರು”

ಎಲ್ಲೂ ಶಿವನ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. (ಭೃಗುವಿಗಿಂತ ಶಿವನು ತಾರತಮ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹಿರಿಯನಾದರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಗೌರವ ನೀಡಲು ಭಗವಂತನೇ ಅದನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ನೀಡಿರುವುದರಿಂದ ಲಿಂಗರೂಪಕ್ಕೆ ಪೂಜೆ ಇದೆ).

● ರುದ್ರನಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಸ್ವೀಕಾರ ನಿಷಿದ್ಧ -

ಭುಂಜತೇ ಯೇ ಮತ್ಪ್ರಸಾದಂ ಪತ್ರಂ ಅನ್ನಂ ಪಯೋಽಪಿ ವಾ
ತೇಷಾಂ ಸ್ಯಾತ್ ನಿಯತೋ ವಾಸಃ ನರಕೇ ಚಾತಿದಾರುಣೇ |
ಪತ್ರಂ ಪುಷ್ಪಂ ಫಲಂ ತೋಯಂ ಯೋಮೇ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ
ನೈವೇದ್ಯಮಪಿ ತತ್ಸರ್ವಂ ಭೂಮ್ಯಾಂ ತೋಯೇಽಥವಾ ಕ್ಷಿಪೇತ್ ||

ಯಾರು ನನ್ನ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಅದು ಪತ್ರವಾಗಲೀ, ಅನ್ನವಾಗಿರಲಿ, ಪಾಯಸವಾಗಲೀ, ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವರಿಗೆ ಘೋರ ನರಕದಲ್ಲಿ ನರಳಾಟ ನಿಶ್ಚಿತ. ಅವನು ಪತ್ರ-ಪುಷ್ಪ-ನೀರು-ಹಣ್ಣು ನನಗೆ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಏನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಹ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿಡಿ ಅಥವಾ ತುಳಿಯದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಸಾಡಿರಿ. - ಹೀಗೆಂದು ಶಿವನೇ ತನ್ನ ತತ್ತ್ವ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ.

● ಶಿವರಾತ್ರಿ - ಮಾಘ ಕೃಷ್ಣ ಚತುರ್ದಶಿಯಂದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶಿವರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ವೈಷ್ಣವರು, ಅಧ್ವೈತಿಗಳು, ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯವರೂ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿನ ಮಹಾರುದ್ರದೇವರು ಲಿಂಗರೂಪದಲ್ಲಿ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರೂಪ ಪ್ರಕಟಿಸಿಕೊಂಡನು. ಹೀಗಾಗಿ ಅಂದು ಲಿಂಗದರ್ಶನವು ಮಹಾಪ್ರಶಸ್ತ ಎಂಬ ಮಾತು ಬಂದಿದೆ. ಶಿವನು ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾದ ದಿನವೂ ಶಿವರಾತ್ರಿ. ಸಮುದ್ರಮಥನದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಹಾಲಾಹಲ ವಿಷವನ್ನು (ವಾಯುದೇವರು ಭಕ್ಷಿಸಿ ಉಳಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಷವನ್ನು) ಭಕ್ಷಿಸಿ ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ರುದ್ರ ತಾಂಡವನೃತ್ಯ ಆಡಿದನು. ಅದರ ಜ್ಞಾಪಕಾರ್ಥವಾಗಿ ಶಿವರಾತ್ರಿ ಆಚರಣೆ. ವೈಷ್ಣವರಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸದ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿಲ್ಲ. ಈದಿನ ಹೋಳಿಗೆ ಪಾಯಸ ಮಾಡಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುವಂತಹ ಸಂಪ್ರದಾಯ ನಮ್ಮದು.

● ಶಿವನಿಗೆ ಬಹಳ ಇಷ್ಟವಾದ ವಾರ - ಸೋಮವಾರ

“ಮನೋನಿಯಾಮಕ ರುದ್ರದೇವರು”

- ರುದ್ರದೇವರಿಗೆ ಪಂಚಮುಖ
- ಶಿವ ಪರಮ ವೈಷ್ಣವ

ಶಿವನಿಂದ ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ –

೧. ಭೃಗು ಋಷಿಗಳು ಬಂದು ಸರ್ವೋತ್ತಮರಾರೆಂದು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯೊಡನೆ ಸರಸ-ಸಲ್ಲಾಪದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿ ಭೃಗುವನ್ನು ಕೋಪಿಗೊಳಿಸಿ ಶಾಪಗ್ರಸ್ಥನಾಗಿ ಲಿಂಗಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದ.

೨. ದೂರ್ವಾಸನಾಗಿದ್ದಾಗ ಹರಿಭಕ್ತನಾದ ಅಂಬರೀಷನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶಿ ಪಾರಣೆ ತಡವಾಗಿ ಬಂದು, ಅಂಬರೀಷನ ವ್ರತ ಭಂಗ ಮಾಡಿದಾಗ, ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಶಾಪ ನೀಡಲು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದಾಗ ವಿಷ್ಣುಚಕ್ರ ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಸುತ್ತಿಸಿ, ಕಡೆಗೆ ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಅಂಬರೀಷನೇ ದೂರ್ವಾಸನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವೈಷ್ಣವ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಿಜವಾದ ಸಂಗತಿ ಅಂಬರೀಷ ದೂರ್ವಾಸನಿಗಿಂತ (ರುದ್ರನ ಅವತಾರ) ಬಹಳ ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕವನು. ಇದು ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಂಕಲ್ಪ ಮತ್ತು ರುದ್ರದೇವರ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮೇಲಿನ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಒಂದು ನಾಟಕ ಅಷ್ಟೇ,

೩. ಶುಕಾಚಾರ್ಯರಾಗಿದ್ದಾಗ ಪರೀಕ್ಷಿತ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹರಿಸಿ, ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿದರು.

೪. ರುದ್ರದೇವರು ಇಲಾವೃತ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಶ್ರೀಸಂಕರ್ಷಣ ರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾಡುವ ಅದ್ಭುತ ಸ್ತೋತ್ರ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ಪಂಚಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿದೆ.

೫. ಶಿವನು ಪ್ರಾಚೀತಸರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದು “ರುದ್ರಗೀತೆ” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ. ಆದರೆ ಈ ರುದ್ರಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದೆಲ್ಲ ಪರಮಾತ್ಮನ ಗುಣಗಾನವೇ ಹೊರತು ರುದ್ರಗುಣಗಾನವಲ್ಲ ಎಂಬುದು ವಿಶೇಷ.

“ಮನೋನಿಯಾಮಕ ರುದ್ರದೇವರು”

೬. ಅಶ್ವತ್ತಾಮರಾಗಿದ್ದಾಗ, ಪರೀಕ್ಷಿತ ಮಹಾರಾಜನನ್ನು ಹುಟ್ಟುವ ಮೊದಲೇ ಕೊಲ್ಲುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ, ಪರಮಾತ್ಮನು ತನ್ನ ವಿಷ್ಣುಚಕ್ರದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವೈಷ್ಣವಾಗ್ರೇಸರನಾದ ಪರೀಕ್ಷಿತನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಸೋತು, ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿದರು.

೭. ತನ್ನ ಪತ್ನಿ ಉಮಾದೇವಿಯರಿಗೆ ಇಡೀ ವಿಷ್ಣು ಸಹಸ್ರನಾಮದ ಸಾರವಾದ ರಾಮನಾಮವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು. -

ಶ್ರೀರಾಮ ರಾಮ ರಾಮೇತಿ ರಮೇ ರಾಮೇ ಮನೋರಮೇ|

ಸಹಸ್ರನಾಮ ತತ್ಕಲ್ಯಾಣಂ ರಾಮನಾಮ ವರಾನನೇ ||

ಪುರಾಣ, ಮಹಾಭಾರತದ ಸಾರ ಎಂದರೆ ರಾಮನಾಮ. ಆ ರಾಮನಾಮ ಜಪಮಾಡುವ ಶಿವನೇ ಅದರ ಮಹಿಮೆ ಬಲ್ಲವನು.

೮. ದಕ್ಷ ಮಹಾರಾಜನ (ಶಿವನ ಮಾವ) ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬಂದ ತನ್ನ ಮಾವನನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ, ದಕ್ಷನಿಂದ ಅವಮಾನಿತನಾದಾಗಲೂ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವಿಚಲಿತನಾಗಲಿಲ್ಲ - ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅವನು ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನೇ.

೯. **ಶಿವನ ವರ ಬಲ** - ಶಿವನ ವರ ಬಲದಿಂದ ಅನೇಕಾನೇಕ ರಾಕ್ಷಸರು ತಮ್ಮ ಬಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ರಾವಣ, ಕುಂಭಕರ್ಣ, ಭಸ್ಮಾಸುರಾದಿಗಳು ಶಿವಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವನ ವರಬಲದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮುಂದೆ ಇವರ ವರಬಲವೆಲ್ಲಾ ಶೂನ್ಯವಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವವನ್ನೇ ಸಾರಿದ್ದಾನೆ “ಶಿವ”

೧೦. ಶಿವನ ಪರಮಭಕ್ತನಾದ ಘಂಟಾಕರ್ಣ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ಮೋಕ್ಷ ಬೇಡಲು, ಶಿವನು ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ “ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ನಂಬಿರುವುದು ನಿಜ. ನಿನ್ನ ನಿರ್ಮಲ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಾನು ಮಾರು ಹೋಗಿರುವೆ. ನಿನಗಾಗಿ ನಿಜವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು. ನನ್ನಿಂದ ಮೋಕ್ಷ ಕೊಡಿಸಲಾಗದು. ನೀನು ದ್ವಾರಕಾಧೀಶ ಬದರೀನಾಥ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಶರಣಾಗು, ಆಗ ಮೋಕ್ಷ ಸಿಗಬಹುದು” - ಹರಿವಂಶದ ಭವಿಷ್ಯಪರ್ವದಲ್ಲಿ

“ಮನೋನಿಯಾಮಕ ರುದ್ರದೇವರು”

೧೧. ಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣವು ಶೈವಪುರಾಣಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲೇ ವಿಭಾಗಗೊಂಡಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಶಿವನು ವಿಷ್ಣುಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವವನ್ನೇ ಸಾರಿದ್ದಾನೆ.

ಪರಮೋ ವಿಷ್ಣುರೇವೈಕಃ ತಜ್ಞಾನಂ ಮೋಕ್ಷಸಾಧನಮ್ |

ಶಾಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ನಿರ್ಣಯಸ್ವೇಷಃ ತದನ್ಯನ್ಮೋಹನಾಯ ಹಿ ||

ಅಸದೃಶನಾದ ಹರಿಯೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮ. ಅವನ ಜ್ಞಾನವೇ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಕಾರಣ. ಇದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ನಿರ್ಣಯ. ಉಳಿದದ್ದು ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಬೇಸ್ತುಬೀಳಿಸಲು ರಚಿತವಾಗಿವೆ.

೧೨. ಒಮ್ಮೆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮೋಹಿನೀ ರೂಪ ಕಾಣಬೇಕೆಂಬ ತವಕ ರುದ್ರದೇವರಿಗೆ ಬಂತು. ಭಗವಂತ ಬೇಡವೆಂದ. ನೀನು ಪರಮವೈರಾಗ್ಯ ಶಿಖಾಮಣಿ. ನಿನಗೇಕೆ ಅದನ್ನು ನೋಡುವ ಹಂಬಲ ಎಂದ. ಆದರೂ ರುದ್ರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಪರಮಾತ್ಮ ನಾಳೆ ಬಾ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ ಎನಲು ಮುಂದಿನ ದಿನ ಬಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮೋಹಿನಿ ರೂಪವ ಕಂಡು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನೂ ಪರಿಗಣಿಸದೆ ಮೋಹಿನಿಯ ಹಿಂದೆ ಓಡಿದ. ಅವನ ರೂಪಾತಿಶಯಕ್ಕೆ ಅವನ ಶಕ್ತಿ ಸ್ಥಲನವಾಯಿತಂತೆ, ಆಗ ರುದ್ರ ನಾಚಿದ. ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿನಿಂತ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಹರಿಯ ಮುಂದೆ ತನ್ನದೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಶಿವ ತೋರಿಸಿದ.

ಶಿವನಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸೋಲು/ಶರಣಾಗತಿ

೧. ಮೋಹಿನಿರೂಪವ ಕಂಡು ಮೋಹಗೊಂಡು ಸೋತದ್ದು.

೨. ಪಾರಿಜಾತಾಪಹರಣ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ದೇವೆಂದ್ರನಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ವಿರುದ್ಧ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದ ಶಿವನನ್ನು ಗರುಡನೇ ಅನೇಕ ಗಾವುದ ದೂರ ಆಚೆ ಬೀಳಿಸಿ ಸೋಲಿಸಿದ ಆಗ ಅಸುರಾವೇಶ ಹೋಗಿ ಶಿವನು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಶರಣಾದ.

೩. ಅಶ್ವತ್ಥಾಮರೂಪದಿಂದ ದುಷ್ಟ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಉಪಪಾಂಡವರನ್ನು ಕೊಂದು, ಪಾಂಡವರ ವಂಶದ ಕುಡಿಯಾದ ಪರೀಕ್ಷಿತನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಕಡಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದ ಸೋಲು.

“ಮನೋನಿಯಾಮಕ ರುದ್ರದೇವರು”

೪. ರಾವಣನ ಸಂಹಾರವಾದಾಗ ಶಿವನು ತನ್ನ ವರವನ್ನು ನಿರರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಮನವಿರುದ್ಧ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಸೋತು ಶರಣಾದ.
೫. ಬಾಣಾಸುರ ಶಿವನ ಪರಮ ಭಕ್ತ. ಇವನು ಶಿವನ ವರಬಲದಿಂದ ಇಡೀ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ತಲ್ಲಣಗೊಳಿಸಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೆ ವಾದ ವಿವಾದ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಬಾಣಾಸುರನ ಳಲ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದ. ಆಗ ಶಿವನು ಕೃಷ್ಣನ ವಿರುದ್ಧವೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಲು, ಕೃಷ್ಣನು ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು.

ರುದ್ರದೇವರು ನಮಗೆ ಮಾಡಿರುವ ಉಪಕಾರಗಳು –

೧. ಗಂಗಾಧರನಾದ ಈಶ್ವರನು ಭಗೀರಥ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಗಂಗೆ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದಿಳಿದಾಗ, ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಶಿರದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸದಿದ್ದರೆ ಭಾರೀ ದುರಂತವೇ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು.
೨. ಸಮುದ್ರ ಮಥನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಡಿ ದೇವತಾ ಸಮೂಹ ಮತ್ತು ದೈತ್ಯಸಮೂಹ ಕಂಗೆಟ್ಟಾಗ, ವಾಯುದೇವರು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ನೀಡಿದ ವಿಷವನ್ನು ವೀರೋಚಿತವಾಗಿ ಕುಡಿದು ಸಮಸ್ತ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೂ ಎರಗಿದ ದುರಂತವನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಪರಿಹರಿಸಿ ನಂಜುಂಡನಾಗಿ ಉಪಕರಿಸಿದರು.
೩. ದುಷ್ಕರಾದ ತ್ರಿಪುರಾಸುರ, ಅಂಧಕಾಸುರ, ಮಹಿಷಾಸುರನ ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಿ ಧರ್ಮ ನಂಬದವನಿಗೆ ದಂಡನಿ ನಿಶ್ಚಿತ ಎಂಬ ತತ್ತ್ವ ತಿಳಿಸಿದರು.
೪. ಶುಕಾಚಾರ್ಯರಾಗಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು, ವೇದವ್ಯಾಸರಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ, ಭಾಗವತ ಸುಧೆಯನ್ನು ಹರಿಸಿದರು.
೫. ಸಾಧಕರಿಗೆ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವ ಹಂಬಲ ಹಲವಾರು ಇರುತ್ತವೆ. ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿ ಅವರ ಸಾಧನೆಗೆ ದಾರಿಮಾಡುವವನೇ ಶಿವ – – ತೈಲಧಾರೆಯಂತೆ ಮನಸು ಕೊಡು ಹರಿಯಲ್ಲಿ ಶಂಭೋ | ಕೈಲಾಸವಾಸ ಗೌರೀಶ ಈಶ |
೬. ಆರೋಗ್ಯಭಾಗ್ಯ ನೀಡುವವನೇ ಮಂಗಳರೂಪಿ ರುದ್ರ
೭. ಸಂಸಾರ ಸುಖ ಬಯಸುವವರು ಶಿವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಸೇವಿಸಲು – ಸಂಸಾರ ಸುಖ ನೀಡುವವನೇ ಶಿವ.

“ಮನೋನಿಯಾಮಕ ರುದ್ರದೇವರು”

೧೨ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗಗಳು -

ಸೋಮನಾಥೇಶ್ವರ (ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ),	ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ (ಶ್ರೀಶೈಲಂ)
ಮಹಾಕಾಲ (ಉಜ್ಜಯಿನಿ)	ಓಂಕಾರಮ್ (ಅಮಲೇಶ್ವರ)
ವೈದ್ಯನಾಥೇಶ್ವರ (ಪರಲಿ)	ಭೀಮಸಂಕರ (ದಕ್ಷಿಣ)
ರಾಮೇಶ್ವರ (ರಾಮಸೇತು)	ನಾಗೇಶ್ವರ (ಧಾರುಕ ಅರಣ್ಯ)
ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ (ವಾರಾಣಾಸಿ)	ತ್ರಯಂಬಕೇಶ್ವರ (ಗೋದಾವರಿ)
ಕೇದಾರೇಶ್ವರ (ಕೇದಾರ)	ಘುಶ್ಯೇಶ (ಶಿವಾಲಯ)

ಶೈವಕ್ಷೇತ್ರಗಳು - ಕೇದಾರದ ಶಾರ್ದೂಲಲಿಂಗ, ಕಾಶಿಯ ವಿಶ್ವನಾಥ, ದ್ವಾರಕೆಯ ನಾಗೇಶ್ವರ, ಕುಂಭಕೋಣದ ಕುಂಭೇಶ್ವರ, ಶ್ರೀಶೈಲದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ಶ್ರೀರಂಗದ ಜಂಬುಕೇಶ್ವರ, ರಾಮೇಶ್ವರದ ರಾಮೇಶ್ವರ, ತಂಜಾವೂರಿನ ಬೃಹದೀಶ್ವರ, ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ, ಉಜ್ಜಯಿನಿಯ ಮಹಾಕಾಲ, ನಂಜನಗೂಡಿನ ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರ, ಗೋಕರ್ಣದ ಗೋಕರ್ಣೇಶ್ವರ, ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಘ್ರೇಶ್ವರಲಿಂಗ, ತಿರುವಣ್ಣಾಮಲೈಯಲ್ಲಿರುವ ಅರುಣಾಚಲೇಶ್ವರ, ಈರೀತಿ ಹಲವಾರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು.

ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಮಂಜುನಾಥೇಶ್ವರ

“ಮನೋನಿಯಾಮಕ ರುದ್ರದೇವರು”

ವೈಷ್ಣವರಿಂದ ಪೂಜಿತ ಶಿವ -

೧೫ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸೋಂದಾವಾದಿರಾಜರಿಂದ ಕರಾರ್ಚಿತ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜುನಾಥೇಶ್ವರ. ಒಮ್ಮೆ ವಾದಿರಾಜರು ತಮ್ಮ ಯಾತ್ರೆಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ, ಅಲ್ಲಿನ ಜನರೆಲ್ಲ ವಾದಿರಾಜರನ್ನು ಇಲ್ಲೇ ಪೂಜೆ ನೆರವೇರಿಸುವಂತೆ ಕೋರಿದರು. ಆದರೆ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಭೂತಪ್ರೇತ ಪೂಜೆ ಜಾಸ್ತಿಯಿದ್ದರಿಂದ ವಾದಿರಾಜರು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ಜನ ಬಹಳ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪಾವನಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಆಗ ವಾದಿರಾಜರು ಕದ್ರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ತರಿಸಿ ಅಲ್ಲೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮಂಜುನಾಥೇಶ್ವರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ್ನಿರಿಸಿ, ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು. ಈಗಲೂ ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಮಂಜುನಾಥ ವೈಷ್ಣವರಿಂದಲೇ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಸವನಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸರಾಜಮಠದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರಿನ ಸುಬ್ಬರಾಯ ದಾಸರಗುಡಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ವೈಷ್ಣವರಿಂದಲೇ ನಿತ್ಯ ಪೂಜಿತನಾದ ಈಶ್ವರನ ಲಿಂಗವಿದೆ. ಉಡುಪಿ ಹಾಗೂ ಸೋಂದಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಶಿವನ ದರ್ಶನ ಮಾಡಬಹುದು.

ಕೇದಾರದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗ -

ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಪೂಜೆಗೆ ವಿಘ್ನ ಮಾಡಲೆಂದು ಗಂಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಬಂದಳು. ಆಗ ಭೀಮಸೇನದೇವರು ಅವಳನ್ನು ಎಡಗೈಯಿಂದ ತಳ್ಳಿದಾಗ ಅವಳು ಬಹು ಯೋಜನ ದೂರಕ್ಕೆ ಸರಿದಳು. ಆಗ ಶಿವ ಬಂದನು. ಭೀಮನ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವನೆಂಬಂತೆ ಭೀಮನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸಲೋಸುಗ ಶಿವನು ಹುಲಿಯರೂಪ ಧರಿಸಿ, ಕಪಿಲಗೋರೂಪ ಧರಿಸಿದ್ದ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವಂತೆ ನುಗ್ಗಿದ. ಆಗ ಭೀಮ ಗದೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು ಸೋತ ಶಿವ ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಅಡಗಿ ಕೂತನು. ಆಗ ಆ ಶಿವಲಿಂಗ ವ್ಯಾಘ್ರೇಶ್ವರ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹಿಮವತ್ಸರ್ವತದಲ್ಲಿ ಗೋಮತೀ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಶಿವನು ಸೋತು ಮತ್ತೊಂದು ಶಾರ್ದೂಲಲಿಂಗ ಉಂಟಾಯಿತು. ನಂತರ ಶಿವನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪದಿಂದ ಕೇದಾರದಲ್ಲಿ ಭೀಮನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರಲು ಅಲ್ಲೂ ಸಹ ಭೀತನಾಗಿ ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡ. ನಾಚಿದ ಅವನು ಅಂದಿನಿಂದ ಅದು ವೇದ ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಅಗಮ್ಯವಾಗಲಿ ಎಂದು ಶಾಪಿಸಿದ. ಹೀಗೆ ಶಿವನೇ ನೀಡಿರುವ ಶಾಪದಿಂದಾಗಿ ಕೇದಾರಯಾತ್ರೆ

“ಮನೋನಿಯಾಮಕ ರುದ್ರದೇವರು”

ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ನಿಷಿದ್ಧವೆನ್ನಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಕೇದಾರಸ್ಮರಣೆ ಮಾತ್ರ ನಿಷಿದ್ಧವಲ್ಲ ಎಂಬುದು ವಿಶೇಷ. ಕೇದಾರ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದ ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಜ್ಞಾನ ನಾಷವಾಗುವಂತೆ ಶಾಪವಿತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಶಿವ. ಹೀಗೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ಶಿವನನ್ನು ಪರಾಭವಗೊಳಿಸಿ ಲಿಂಗ ಸೇರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಭೀಮಸೇನನೇ ತನಗಿಂತ ಮಿಗಿಲು ಎಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವಾಗ ಅಂತಹ ಭೀಮನಿಂದಲೂ ಪೂಜ್ಯನಾದ ವಿಷ್ಣು ಸರ್ವೋತ್ತಮನಲ್ಲವೇ. (ಮಹಾಭಾರತ ತಾತ್ಪರ್ಯ ನಿರ್ಣಯ ಅಧ್ಯಾಯ ೨೦, ಶ್ಲೋಕ ೨೧-೨೪)

ಶಿವನ ಸಂಸಾರ ಮತ್ತು ಮತಗಳು- “ಪರಮ ವೈಷ್ಣವರು”

ಶಿವನ ಪತ್ನಿ ಉಮಾದೇವಿ. ಗಣಪತಿ ಮತ್ತು ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ (ಗಜಮುಖಿ ಷಣ್ಮುಖರು) ಇವರ ಪುತ್ರರು. ಆನೆಯ ಮುಖ ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದ ಗಜಮುಖಿನಾದರೆ, ಆರು ಮುಖವುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ ಷಣ್ಮುಖಿ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ.

ಪತ್ನಿ ಪಾರ್ವತಿ ಶಾಕ್ತಮತದ ಅಧಿದೇವತೆ;

ಗಜಮುಖಿದ ಗಣಪತಿ ಗಾಣಪತಮತಕ್ಕೆ ಅಧಿದೇವತೆ;

ಷಣ್ಮುಖಿ ಸ್ಕಾಂದಮತಕ್ಕೆ ಅಧಿದೇವತೆ; ಶಿವ ಪಾಶುಮತದ ಅಧಿದೇವತೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶಾಕ್ತ, ಗಾಣಪತ, ಸ್ಕಾಂದ ಹಾಗೂ ಪಾಶುಪತ ಈ ನಾಲ್ಕೂ ಮತಗಳಿಗೂ ಈ ಶಿವ ಮತ್ತು ಅವನ ಸಂಸಾರವೇ ಕಾರಣ ಎಂಬುದು ವಿಶೇಷ. ಆದರೂ ಶಿವ ಮತ್ತು ಅವನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಂಸಾರ ಪರಮವೈಷ್ಣವದೀಕ್ಷೆ ಹೊಂದಿದವರೆಂಬುದು ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷ.

ಹೀಗಿದ್ದೂ ಅವರೆಲ್ಲ ಏಕೆ ಈರಿತಿ ಪರಮತ ಪ್ರತಿಪಾಧನೆಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿದ್ದಾರೆ?

ಉತ್ತರ - ಪರಮಾತ್ಮನ ಆದೇಶ. ಅಸುರ ಜನ ಮೋಹನಾರ್ಥ.